

VERTEC.

Naročnina naj se naprej plačuje in pošilja uredništvu v šentpeterskem predmestju št. 16 v Ljubljani. (Lai-bach.)

Časopis s podobami za slovensko mladost.

Štev. 7.

V Ljubljani 1. julija 1873.

Leto III.

Vjeta ribica.

Pri vodi ribič mlad sedi
In tèrnek ribici moli.

Ko ribica zagleda ga,
Odplava berž in se smehljá:

„Ne boš me ribič ne dobil
„Ne boš se z mano ne gostil!“

Odplava dalje, — pa že spet
Se tèrnek v vodi jej zasvet'. —

„Ta tèrnek pa nastavljen nij,
„Nevarnosti se bati nij;

„Gotovo se je ribču snel
„Na tega me ne bode vjel.“ —

In plane nanj — pa omedli,
Ko tèrnek vanjo se vsadí;

In predno bila je mervá,
Besede je izústila:

„Nevarnosti če se otmeš,
„Hoditi v drugo več ne smeš;

„Ker lahko lahko se zgodi,
„Da te nesreča tam dobi!“

F. Šetina.

Ivana.

(Prosto po D. U. spisal F. Šetina.)

Lupolov, pregnanec, je živel že mnogo let v pusteji in merzleji Sibiriji. Njegova zvesta supruga in edina hči Ivana sta ga spremili v samotne kraje, kjer so skupaj prenašali svojo žalostno osodo.

V znožji nekega pogorja je stala Lupolova kôča, ter je bila tako vsaj nekoliko zavarovana pred hudo burjo in silnim mrazom. Z divjačino je moral skerbni oče živeti sebe in svojo družinico, ter se je ves božji dan potikal po lesovji in pečinah, da je dobil potrebnega živeža. Ali starčku so s časoma roke in noge opešale. Več ni mogel ubogi Lupolov po sternih pečinah plezati, več ni bil zmožen loka napenjati; moral je toraj seči po zadnjih novcih, katere si je bil pridobil za prodane kože divjih živali. Pa to ni dolgo trajalo. Novei so

jeli pohajati, pomankanje se je približevalo, — a pomoči nikjer. Ko ubogim starišem ni bilo več mogoče prikrivati svoje hčerki njih žalostnega stanú, pokliče mati nekega dne Ivano k sebi in jej reče: „Ljuba moja Ivana! Oče je popolnoma oslabel in ne more več plaziti se po stermih pečinah, da bi nam preskerbel potrebnega živeža, a zaslužka ni nikjer, niti pomoči. Prihranjeni novci bodo kmalu pošli, in potem se nas Bog usmili! Kako se bomo preživali? Moj Bog! to me skerbi dan in noč. — Ivana se tega jako prestraši. V sercé jo je bolelo žalostno stanje njenih starišev. Kakor vsak otrok, ki ima dobro sercé in ljubezen do svojih starišev, tako je tudi ona prosila pomoči ljubega Boga. Vse noči je jokala, molila in prosila nebeškega Očeta tolažbe in usmiljenja, — a vse zastoj. Revščina je prihajala vedno hujsa.

Nekega dné, ko je mlada Ivana klečala pred lepo podobo nebeške kraljice in pobožno molila, navdá jo nek notranji pogúm in zdelo se jej je, kakor bi slišala glas: „Vstani in pojdi, kamor te jaz popeljem. Očeta in mater bodeš rešila!“ —

Ves dan je po tem Ivana premišljevala, kaj bi storila in glej! sklenila je iti v Petrograd, glavno rusko mesto, da bi milega cara prosila rešenja svojim starišem. Kakor je sklenila, tako je tudi storila.

Bilo je zjutraj na vse zgodaj. Na nebu je migljalo tisoč in tisoč zvezdic in blede luna se je ravno potápljala za gorami. Lupolov in njegova supruga sta še sladko spala v svojej sobi. Ivana tiho vstane in gre polagoma iz sofe. Nihče je ni videl. — Ko se lepo Bogu priporoči, ozrè se še okoli lesene kóče svojih ubogih starišev, posloví se v duhu od mirno spečega očeta in matere, in — odide.

Ko se Lupolov zjutraj probudí, vstane in gre po navadi v Ivanino sobo. Ivanina postelja je bila prazna; ali oče si je mislil, da je Ivana berž ko ne v kuhinji, ali pri kakem drugem nujnem opravilu. Ko je pa vendar dolgo ni bilo nazaj, začelo je dobrega očeta skrbeti. Kliče jo po imenu, ali Ivana se ne oglasi. Strah ga izpreletava in skerbno poprašuje svojo ljubljeno suprugo po hčerki; pa tudi ona ne vé ničesar. Zdaj je bila žalost v hiši. Oba jo kličeta, iščeta — pa ni je. „O ljubi Bog! hudo se nama že tako godí in zdaj še najinega edinega veselja, najine ljube Ivane ni. O kje si Ivana, kje si?“ zdihujeta oče in mati. Iščeta jo na vse strani in poprašujeta, pa nihče ne vé o njej povedati. Še le zvečer se poverneta oče in mati žalostna in s težkim sercem domóv brez tolažbe, brez Ivane. V sobo stopivša zagledata na mizi majhen list papirja, katerega sta bila zjutraj prezerla. Urno ga Lupolov razvije in bere:

Dragi oče, draga mati!

Ne prestrašita se, ko me ne najdeta zjutraj med Vama; pa tudi ne skerbita preveč za mé. — Vajino dete spremljajo angelji, ker gre Vama rešenja iskat. Z Bogom!

Vaša hčerka

Ivana.

Še le zdaj se je Lupolov malo potolažil. Ves truden se vleže po večerji v posteljo in zaspí.

Obernimo se zdaj nekoliko k našej Ivani. S terdnim zaupanjem v Boga in njegovo pomoč nastopila je težavni in daljni pot v Petrograd, glavno rusko mesto. Od velikega mraza se je tresla uboga deklica in pri milodarnih ljudéh je prosila kruha in prenočišča. Usmiljeni ljudje so jo povsod radi sprejemali in jej dajali živeža; ona jim je pa v zahvalo zapela pesmico, v kateri je nazna-
njevala namén svojega potovanja. Pela je:

Iz Sibirije potujem	Oče moj in moja mati	Cara milega prositi
Mlada, revna deklica;	Sta že stara in slabá,	Hočem solznimi očmi,
Prosim vas v imenu božjem	Da iz sužnosti ju rešim,	Naj se starišev usmili,
Dajte meni kruheka.	V Pétrograd grem déklica.	Ki živé v Sibiriji.

Tako prepeva je hodila Ivana mnogo mnogo dni, predno je prišla v rusko glavno mesto. V Petrograd prišedšo začelo je skerbeti, kedó jo bode sprejel in pripeljal do carovega prestola. Boječe se je bližala k carskej palači, a naposled pride vendar srečno na carski dvor. Tu je obstala, ker si ni upala dalje, pa tudi ni znala kam. In kedó bi jo tudi pustil v tako slabej obleki pred mogočnega ruskega vladarja! — Ni vedela kaj bi storila. Že skorej celo uro je stala tukaj. Nihče memoidočih je ni hotel pogledati.

Zdaj pride iz krasnega verta zalo oblečena gospá; bila je Federovna, mati ruskega cara. Ko ugleda jokajočo našo Ivano, stopi bližej k njej in jo prav prijazno popraša: „Kaj se jokaš deklica? Ali ti je kedó kaj žalega storil?“ Ivana pade na koleni, vzdigne roki k višku in prosi: „Milostiva gospá! Usmilite se mene, uboge sirote, in peljite me k mogočnemu caru. Prosim ga hočem prostosti svojim starišem, kateri v velikej revščini in terpljenji živé kot pregnanci v merzlej Sibiriji. Nikjer nimajo nobene pomoči. Stari so že in onemogli. Le mogočni in dobri car jim more pomagati. Gotovo bode uslišal prošnjo nedolžnega otroka, ki pride tako daleč prositi ga milosti“. — „Deklica potolažena bodi! Tvoja prošnja se ti bode izpolnila. Ljubezen, katero imaš do svojih starišev, hvali te in kaže, da si prav ljubeznjiva in dobra deklica. Blagor starišem, ki imajo takega otroka!“ —

Federovna jo sama pelje pred ruskega cara in jej izprosi pomiloščenje Lupolova. Od otročje ljubezni ves ganjen oberne se car k Ivani in jej reče: „Tvoj oče Lupolov je prost. Dobil bode tudi vsa svoja posestva zopet nazaj v svojo last. Naznani mu to veselo novico in reci mu, naj se poverne zopet nazaj v Kazan. Tebi pa dobra deklica, ki imaš toliko ljubezni do svojih starišev, da se nisi bala daljnega in težavnega pota iz Sibirije v glavno rusko mesto Petrograd, podarim sto zlatov, to je toliko, kolikor dni si potovala do mojega carskega dvora.“

Od veselja se joka Ivana in solzé hvaležnosti jej tečejo po nježnem njenem obrazku. Ko se lepo in spodobno zahvali ruskemu caru in njegovej dobrej materi Federovni za toliko milost, hití zopet nazaj k svojim starišem. — Koliko veselja so imeli ubogi stariši, ko so Ivano po tako dolgej ločitvi zopet pervikrat objeli, tega moje pero ne more popisati. Od veselja se Lupolov joka, ko sliši besede: „Oče prost si!“ Mati pa objema in poljubuje svojo hčerko, ter se je ne more zadosti nagledati.

Kmalu potem se Lupolov posloví od puste in merzle Sibirije ter se zopet naseli na prejšne mesto v lepem in rodovitnem Kazanu, kjer je še mnogo let živel sé svojo suprugo in dobro hčerko Ivano. — Ivana pa je bila povsod v velikej česti kot dobra hči in rešiteljica svojih starišev.

Jezus, prijatelj otrok.

(Po češkej právjici.)

„Mati, mati, kako lep po póludne je denes! Dovoli nù, da greva z Maríco tja gori v zeleni gozd. Predvčeraj sem videl tam vse polno sladkih jagod. Ravno rudečšle so se, a denes so že gotovo zrele; polno košárico jih hočeva prinesiti.“ Tako je prosil mali Janko mater, ki je zunaj po plotu perilo razobéšala. — „I nù pa pojdíta, samo toliko glejta, da ne izostaneta predolgo in mi ne gresta predaleč v gozd,“ reče mati in poljubi svoja otroka na njíju cvetoča lica. Veselo skoči Janko v vežo, sname košárico, ki je visela na lesenem klinu za vežnimi vratni, prime séstrico pod pasho in naglo zdirjata proti gozdu.

V gozd prišedša gresta naravnost v Doljánovo drago, kjer je Janko videl jagode rudečiti se. Res jih je bilo vse polno in kmalu jih nabereta polno košárico. Potem gresta iz Doljánove drage gori do starega hrasta, od koder se je daleč videlo po širokem gozdu. „Poglej nù, Janko, ali vidiš tam na onem bèrdu ležati serno? Oj kako lepa žival je to!“ zavpije Maríca, ko vidi ljubeznjivo žival mirno ležati v travi. Ali predno je Janko mogel pogledati, skoči plaha serna na svoje urne noge in kmalu izgine v goščavi. Žal je bilo séstrici, da bratec ni videl tako lepe in ljubke živalice.

„Ohó, kaj pa je to? Ali ne slišiš Maríca, nekega šumenja, kakor bi nekedó hodil po gozdu?“ Komaj Janko to izgovori, kar se prikaže izza bližnjega hrastovega drevesa prelep mlad deček z zlatimi lasci na glavi in sè srebernim pasom opasan. Prijazno se jima nasmehljá, potem ju pa pelje po vsem gozdu in jima imenuje drevesa, zelišča in cvetice, katere vse po imenu pozná. Čez dolgo ju pripelje na lepo zeleno trato, blizu katere bister studenec šumljá. Tù

se vsede ž njima v zeleno travo sredi prekrasnih cvetic. Terga jima cvetice in prav prijetno se ž njima igra. Vpraša ju tudi, ako rada molita in svoje stariše rada ubogata. To se vé, da Janko in Marica prikimata.

Ko se je začelo solnce k zatónu nagíbatí, spomni se Janko materinih besed, da ne smeta predolgo izostati. Težko mu je tako lepega dečka zapustiti. Neznani deček jima pa reče, da je páč že čas domóv se povrniti. Pelje ju še do bistrega studenca, iz katerega potegne dva prelepa kamenčka, ki sta se v solnčnej svitlobi svetíla kakor samo čisto zlato ter podarí vsakemu enega. Potem se posloví in hoče oditi. Ali Janko se ne more ločiti od dobrega tovariša, čversto se ga oklene okolu vratú in prosi: „Ostani še tukaj pri nama; ako pa že ravno moraš iti, vzemi tudi mene saboj, vedno hočem biti pri tebi.“ — Deček z zlatimi lasci in srebrnim pasom odgovorí: „Zdaj ne moreš iti z mano; ali čez tri dni se vernem v prelepo svojo domovino, in kmalu potem pridem po tebe.“ To rekši izgine deček izpred njiju oči.

Ko prideta Janko in Marica domóv, pripovedujeta očetu in materi o neznanem tujem továrišu, ki je imel zlate lasce in srebrn pas. Kažeta tudi svitla kamenčka, katera jima je podaril. Stariši berž spoznajo, da so to dragi žlahni kameni. Čudapolna ta novica raznesla se je kmalu po vsej vasi, in mnogo ljudí je hitelo v gozd, da bi videli dečka, — ali nikjer ga ni bilo več. Mnogi so se tudi zbrali okolu bistrega studenca in so iskali v njem dragih žlahnih kamenov, pa našli so le navadno kamenje. Žalostni so se podali zopet domóv. Janko pa ni mogel pozabiti zalega dečka v gozdu, vedno se je jokal in žaloval po njem. Drugi dan je Janko zbolel in tretji dan je — umerl! — Oj kako so žalovali dobri stariši, kako je jokala séstrica Marica, ko je Janko s cveticami okinčan ležal na mertvaškem odru. Zvonovi so slovesno zazvonili, in jokajoča bábica se spomni, da je denes velik praznik: praznik vnebohoda Kristusovega. Na tem so vsi spoznali, da tuji deček v gozdu ni mogel nihče drug biti, nego Jezus sam, nebeški prijatelj nedolžnih otrók, ki je Jankota vzel saboj v prelepo svojo domovino. Še sta se jokala oče in mati, jokala se je bábica, — ali njih solzé so bile zdaj solzé največjega veselja.

Le Marica se ni mogla potolažiti, bila je žalostna in je vedno mislila na svojega bratca Jankota in zalega dečka v gozdu.

T.

Bèzgova pištola.

Koščákov Lojze je imel veliko veselja z bèzgovimi pištolami. Po vsej vasi je bil na glasu, da on bèzgove pištole najboljše izdeluje.

Le vprašajte Svetinovega Matička, Vraničevega Jožka, Zamúdnikovega Tončka, pa tudi Žabarjevega Franceta, vprašajte je, kedó jim je napravil bèzgovne pištole? Slišali boste: Nihče drug nego Koščákov Lojze.

Ni ga bilo dneva, da bi ne bil Koščákov Lojze vsaj petdesetkrat zadél iz svoje pištole v vrata sosedovega skednjà.

Očeta so že ušesa bolela od Lojzetovega pokanja, a mati mu ni mogla nikoli zadosti kodelje pripraviti za náboje.

Bilo je neke nedelje po póludne, da pridejo k Lojzetu sosédnji otroci.

Vsakemu je moléla iz žepa — bezgova pištola. Žabarjev Francè šepne Lojzetu nekaj tiho na uho, a Zamudnikov Tonček pokaže z roko žep in kmalu je bila vsa družba na Ferlinčevej trati.

Veseli dečki pokajo in se poskušajo, čija pištola dalje ponese.

Vraničev Jožek je ravno nov náboj žvéčil in nekoliko kratov čversto pihnil v svojo pištolo, kar stopi gospod učitelj med njé.

Vsi se prestrašijo ter svoje pištole naglo poskrijejo v žepe; Koščákov Lojze jo vtakne celó v rokav, a Vraničev Jožek derží svoj pripravljeni náboj še med zobmi.

Učitelj videvši, kako so se ga prestrašili, reče jim: „Ne bojte se otroci! Deneš je nedelja, včera ste v šoli dobro znali, pa se tudi zdaj slobodno malo poigrate. Nù ker vidim, da imate toliko veselja z bégovimi pištolami, povedati vam hočem nekaj, česar menda še ne znate.“

Pri teh besedah vzame Francetu pištolo iz žepa, potegne iz nje náboj, in vpraša: „Kaj mislite, otroci, kaj je v pištoli, kedar ova dva náboja potegnem iz njé? „Nič! nič!“ odgovoré vsi enoglasno.

„To ni tako,“ reče učitelj. „V tej cévi, o katerej pravite, da je prazna, je vendar nekaj — nù, pomislite malo, in povejte, kaj je v cévi?“

Otroci pomíšljajo.

„Ali vam nisem že večkrat v šoli pripovedoval o nekej stvari, katera se razprostira po vsej našej zemlji, v katerej mi živimo, in brez katere ne bi mogli živeti niti mi niti živali, pa tudi rastline ne bi mogle rasti?“

„To je zrak“ — zavpije veselo Žabarjev Francè.

„Dobro,“ reče učitelj. „Zrak je tedaj povsod; tudi v najmanjši luknjici je zrak, in nobene stvari ni na svetu, o katerej bi se reklo, da je prazna; kajti vsaka je napolnjena z zrakom. Ako bi zraka ne bilo, niti vi ne bi mogli pokati iz vaših pištol, kajti ravno zrak je, kateri déla, da vaša pištola počí. Glejte, to je pa tako-le: Vi najprej porinete en náboj v cév, ko je ta náboj na koncu cévi, potem porinete s to-le paličico tudi drugi náboj v cév. Med tema dvema nábojema v cévi je pa zrak, katerega vi z drugim nábojem pritiskate in to tako čversto, da prvi náboj ne more prevelike sile stisnenga zraka dalje zderžati, in kaj se zgodi? pištola počí, to je, stisnjeni zrak porine prvi náboj s tako silo, da prav daleč odletí iz pištole.“

Nato učitelj porine paličico v cév in — — pok — pištola počí, a otroci se začno smijati na ves glas.

„Kedar pa hočete, da vam pištola močneje počí, tedaj pihneta v cév, je-li? S pihanjem poženeta zrak v cév, a kolikor več zraka je v cévi, toliko večja je sila, katera požene náboj iz pištole, in toliko močneje tudi počí. Kedar náboj iz pištole odletí, potem se zopet razšíri zrak, ki je bil stisnen, in ravno to naglo šírenje zraka je ón prask, katerega slišite, kedar s pištolo pokate. Zrak se more tedaj stisniti in razšíriti, t. j. zrak je stísen in razšíren.“ Otroci so si vse to prav dobro zapámtili, in so ves pot veselo pokali z učiteljem se domóv vernivši.

Drugi dan je že znala vsa šola, a pozneje tudi vsa vas, da je zrak stísen in razšíren, kajti Koščákov Lojze je to vsakemu prav natanko razlagal, kedar koli je komu kako bégovo pištolo narejal.

(Beršjan.)

N a r a z p o t j i .

Stanko, grajskega oskerbnika sin, je bil verl deček. Šola mu je bila prva in največja skerh. V šoli je pazil na vsako besedo gospoda učitelja, in bolj težke reči, da bi jih ne pozabil, zapisoval si je v nalašč zato napravljeno knjižico. Vsako nalogo se je pridno naučil in vsak spis je doma z največjo marljivostjo izdeloval. Iz šole prišedši berž je očetu in materi rokó poljubil, vsedel se je na mehko klop

in se učil toliko časa, da je prav dobro znal vse, kar je gospod učitelj ukazal se učiti. Nikoli ni šel poprej igrati, predno se ni naučil in napisal nalog. To se vé, da je Stanko v šoli vselej najboljše odgovarjal, kedar ga je učitelj poklical in vprašal. Pač so imeli stariši veliko veselja sè svojim Stankom.

Nekega lepega pomladnjega jutra gre Stanko v šolo. Na razpotji zunaj vasí ga sreča Peharnikov Jarnejče. Ko prideta bližej, jela sta se pogovarjati tako-le:

„Dobro jutro, Stanko!“

„„Dobro jutro, Jarnejče!““

„Kam greš tako zgodaj, Stanko?“

„„Grem v šolo, čas je že!““

„E kaj boš šel v šolo; pojdi rajši z manoj tù sim na levo, šla bova na sosedov travnik. V šoli ni prav nič prijetno, tam je treba le sedeti in učiti se; zunaj na travniku je mnogo prijetnejše! Pojdi tedaj z manoj, igrala se bova.“

„„Po póludne po šoli grem prav rad s taboj; a zdaj moram v šolo, z Bogom Jarnejče!““

„Zaradi mene le pojdi v šolo, jaz pa ne grem; ni me bilo včeraj, ne predvčeraj, pa me tudi denes ne bo!“

Trideset let je minulo, od kar sta se Stanko in Jarnejče tako pogovarjala tam zunaj pred vasjo na razpotji. Takrat je šel Stanko v šolo, a Jarnejče na sosedov travnik. Zdaj čez trideset let pa vidimo zunaj na razpotji stati človeka, slabo oblečenega in bledega. Bila je huda ostra zima, in mráz je pritiskal, da je bilo joj. Ubožnemu človeku zunaj na razpotji se vidi, da ga hudo zebe. Ne pomišlja se dolgo in naravnost jo vdari na desno proti vasí. Koj pri vhodu sta stali dve visoki beli hiši. Bil je na desno farovž, na levo šola. Naš siromak oberne se na desno. Stopi v vežo in poterka na vrata. Vrata se odpró in gospod župnik stopi iz sobe. Slišal se je nasledají razgovor:

„Dober dan, gospod župnik!“

„Bog ga daj, ljubi moj!“

„Oj dobri gospod, usmilite se mene, ubogega siromaka!“

„S čim bi radi, da vam postrežem?“

„Gospod, prosim vas, če imate kaj dela; lačen sem, nimam nič jesti, pa tudi zebe me pri tako hudem mrazu. Rad bi si kaj zaslužil.“

„S kakošnim delom se pa pečate?“

„Drugega ne znam nego derva sekati, kajti drugega se nisem nič naučil.“
Župnik pogleda ubogemu človeku bolj natanko v obraz in nekako znan se mu dozdeva.

„Ali niste vi Peharnikov Jarnej, tukaj iz bližnje vasi?“ vpraša ga župnik.

„Dà, dà, jaz sem in nihče drugi,“ odgovori siromak.

„O tako pa le pojdite z manoj v sobo, zunaj je mraz.“

Obedva odideta v sobo, in vrata se zopet zaprò. Ubogi Peharnikov Jarnej v tem trenotku ni vedel, kedó je ta prijazni gospod župnik, a vi otroci lahko berž uganete, da nihče drugi nego nekedanji Stanko, grajskega oskerbnika sin.

Resnične so besede, ki je poje domači naš pesnik:

Lénega čaka

Stergan rokáv,

Pal'ca beraška

Prazen bokál.

Studenec.

Trije popotniki sestanejo se pri nekem studencu. Pervi je bil rokodelec, drugi je bil priletan starček, tretji je bil pastir, ki je na bližnjem livadi ovce pasel. — Verh studenca so bile v kamen vrezane ove besede: „Vzemite si mene v zgled.“

Popotniki ogasivši si žejo z bistro in hladno vodo premišljajo, kaj bi poménil ta napis.

Rokodelec izpregovori prvi in reče: „Voda iz studenca se neprenehoma razliva in teče po neizmernem prostoru; v daljnem svojem téku pobira tudi potoke in manjše reke, da naredí, svoje delo izveršivši, veliko in mogočno reko. Besede nad studencem tedaj poménijo, da moramo neprestano in neutrudljivo delati, ter si tako bogastva pridobivati.“

Na to povzame starček besedo in pravi: „Meni se pa dozdeva, da napis vse kaj drugega poméni. Studenec namreč sè svojo bistro in hladno vodo krepčá vsakaterega človeka, ki žejen tù sim pride. Napis tedaj poméni, da moramo vsakemu človeku dobri in koristni biti.“

Pastir na vse to ne odgovorí ničesar; gleda napis in molčí. Ko ga pa ona dva vprašata, kako si on tolmači besede, ki stojé zapisane nad studencem, pové jima svoje mnenje tako-le: „Voda, naj si bode iz katerega koli studenca, nič ni vredna, ako ni čista. Ako je voda blatna in kalna, studi se vsakemu, še živina je neče piti. Kedór tedaj hoče, da bode spoštovan, čist in snažen mora biti.“

Janko Tomič.

Žalosten konec neumne šale.

Kako nespametno in škodljivo je druge strašiti, o tem ste gotovo slišali že mnogo primerov. Tudi jaz vam jih bi lahko povedal precej lepo število. Poslušajte, povedati vam hočem samo to, kaj se je zgodilo enkrat nekemu dijaku.

V nekem velikem mestu živel je čevljar, s katerim so dijaki, ki so v ondotne višje šole hodili, radi šale uganjali. Tudi čevljar je imel prejšna leta nekoliko dijakov v svojem stanovanji, kateri mu so radi dovolili, da je včasih njihove šolske knjige prebiral. Iz teh dijaških knjig si je ubogi čevljar pridobil nekoliko plitvega znanja, s katerim se je potem, če je bil v kakej veselej družbi, rad pobahal. Vtikal se je v razgovore, katerih ni skorej nič razumil, a to le zaradi tega, da bi si ljudje mislili, Bog si ga vedi, kako učena glava je naš čevljar. To se vé, da je dostikrat povedal kaj tako neumnega, da se mu je vse smijalo. Večkrat bi se mu bilo lahko reklo: „Čevljar! slišal si nekje uro bítí, a vendar ne več koliko je ura!“

Dijaki so imeli posebno veselje ž njim. Vse, kar jim je modroval in pripovedoval, bilo je neumno. A ravno tem njegovim neumnostim so se dostikrat do sitega nasmijali in se ž njim prav dobro zabavljali.

Vsak dan je moral čevljar v družbo veselih dijakov, da jim je kratek čas delal. Se vé, da si je čevljar dijaška povabila štel v veliko čest, ker si je mislil, da ga dijaki med sé vabijo le zaradi njegove modrosti in učenosti. Dobival je jedi in pijače zastonj, tudi novcev, kedar mu jih je bilo treba, čeravno jih ni nikoli povernil; dà, še celó čevljev ni hotel zauje zakerpati.

Ta čudni možiček bahal in hvalil se je najrajše sè svojo pogumnostjo in nevstrašenostjo. Večkrat je rekel: „Naj se mi zgodi kar koli hoče, jaz se ne ustrašim; pa ga tudi ni strahú na svetn, da bi se ga jaz bal!“

To njegovo večkratno bahanje in hvalisanje napeljalo je nekatere dijake, da so ga hoteli izkušati. Eden izmed njih se naredí bolnega, in res se jim posreči, da jim čevljarček to izmišljeno laž verjame. Nazadnje se je reklo, da je bolni dijak umerl, in vprašajo čevljarja, ako bi se pač on upal prvo noč čuvati merliča.

„Zakaj pa ne!“ reče čevljar. „Samo to se mi bi moralo dovoliti, da bi smel kerpati ali šivati čuvaje merliča.“

To se mu dovoli, in čevljar pride prav natanko ob določenej uri k merliču v sobo.

Merlič je ležal na slamnici v postelji, in je imel slamnato podzglavje. Čevljar se vsede in začne svoje delo, berž ko so odšli prijatelji mertvega dijaka, ki so njega pričakovali.

Ravno je hotel čevljar, da bi s kladivom potolkel šiv na svojih škornjah, katere je popravljaj, kar udari ura — in na videz mertvi dijak se začne kakor na dano znamenje malo po malo vzdigati, odmakne odejo in upre čversto svoje oči v ubogega čevljarja. Ali ta se ni dolgo pomišljal. Naglo zamahne s kladivom rekoč: „Ej siromak mertvi! kaj neki iščeš med živimi? Proč s taboj; ti več ne spadaš med nas!“ — pri teh besedah udari z vso močjo po glavi nesrečnega dijaka, kateri brez vse zavesti pade zopet nazaj na slamnico. Potem nadaljuje pogumni čevljar zopet svoje delo, kakor bi se ne bilo prav nič hudega zgodilo.

V tem hipu priderejo dijaki skozi vrata. Zunaj pri ključanici so videli, kaj se je zgodilo z ubogim dijakom.

„Nesrečnež, kaj si storil!“ vpijejo od vseh strani. Potem tekó k postelji nesrečnega dijaka, pa nobenega znamenja kakega življenja ni bilo več v njem.

Malo besedi je bilo zadosti, da izvé čevljar kaka nesreča se je zgodila vsled majhne šale, ki si jo je ubogi dijak bil izmislil. Berž pokličejo zdravnika; ali česar so se vsi bali, vresničilo se je, to je: mlad in lep dijak je bil zares mertev!

Kaj je zdaj pomagalo vse upitje in žalovanje. Nesreča se je zgodila, in nič se ni dalo več izpremeniti. Nesrečni udarec izpremenil je nepravega merliča v pravega, a nameravano šalo — v najbritkejšo in najžalostnejšo igro.

Pač žalosten konec neumne in nepremišljene šale!

Poveršje zemlje in morja.

Večjidel zemljinega poveršja pokriva voda, in le nekoliko več od četrtega dela je suha zemlja ali kópno. Suha zemlja se deli na pet delov, ki se imenujejo: Evropa, Azija, Afrika, Amerika in Avstralija. Pervi trije se imenujejo stari svet, druga dva novi svet, ker sta bila še le v poslednjih časih najdena.

Da si pooditujemo, kakošno je poveršje zemlje, narejamo umetne zemljine krogle iz lesa ali iz terdega papirja, na katere narišemo dežele, morja in druge stvari, ki so na zemlji. Taka krogla se imenuje globus. Na globusu lahko vidite, kateri deli na poveršji zemlje so suha zemlja, kateri so voda, kateri deli se skupaj derže in kateri so nárazen. Pobarvani deli so suha zemlja, beli pa voda.

Na globusu najdete najpred majhen del, v katerem mi prebivamo, namreč v Evropi. Skorej v sredi Evrope je avstrijsko cesarstvo, naša domovina. Na vzhodu od Evrope je Azija, največji del sveta. V Aziji so prebivali prvi ljudjé, od tod se je razširil človeški rod na druge kraje po svetu; tam so živeli pobožni očaki, katere je Bog izvolil, da se je ohranila prava vera; tam so pripravljali proroki Zveličarju pot, tam se je prikazal sam sin božji, učil je, terpel, umerl za grehe sveta in ustanovil svojo sveto cerkev, da se kraljestvo božje po svetu razširja. — Proti jugu od nas je Afrika, kjer so velike puščave. Najrodovitnejša dežela v tem delu je Egipt. — Proti zahodu od Evrope, na drugej strani sveta je Amerika, katero je najdel Krištof Kolumb 1492. leta; tam sta dve veliki deželi, kateri skupaj veže ožina. — Na jugu od Azije proti Ameriki je mnogo večjih ali manjših otokov, katere so znajdli v najpoznejšem času; imenujejo se peti del sveta ali Avstralija.

Med temi deli vidimo na globusu prav velike prazne prostore; te nam pa predstavljajo različna morja. Evropi na severu je severno ledeno morje; Afriki na jugu je južno ledeno morje. Imenujemo pa te vode ledeno morje, ker je v teh krajih tak mráz, da je morje večjidel vse leto zamerznjeno. Med Evropo in Ameriko je atlantiško morje. Aziji na jugu je indiško morje. Po tem morji pridejo barke, katere nam kavo in različne dišave prinesó iz Indije.

Te barke jadrajo okoli Afrike in pridejo potem v atlantiško morje. To je v zvezi sè sredozemskim morjem, katero je v sredi med Evropo, Afriko in Azijo. Jadransko morje, katero se razprostira od Benetk do Tersta in nekaj našega cesarstva zaliva, je del sredozemskega morja. — Sedaj je pa še prav veliko morje med Azijo, Avstralijo in Ameriko; imenuje se veliki ocean ali tiho morje. — Otroci! vzemite globus v roke in poiščite vse to, kar vam sem tukaj omenil.

Bohinjsko jezero.

Ljubi otroci!

Denes vam podam zopet eno podobo iz naše prelepe slovenske domovine. — Gotovo ste že kedaj čuli o bohinjskem jezeru, nekateri ste že tudi morda bili pri njem. Naj vam je tedaj nekoliko popišem.

Predno si pa je-

zero bolj natanko ogledamo, treba vam je povedati najprej pot, po katerem se pride do njega. Poslušajte tedaj, in zapomnite si dobro, kar vam bodem povedal.

Triglav, ki vam je znan kot najvišja jugoslovenska gora, stoji na meji kranjske in goriške dežele. Na južnem podnožji tega ‚sivega poglavarja kranjskih snežnikov‘ razprostira se globoka bohinjska dolina od vzhoda do zahoda, ki se deli v spodnjo in gorenjo dolino. Dolini sta ločeni po stermem nevisokem hribovju; kjer se pa sprimeti, tam je začetek bohinjskega jezera, katero je po legi prav za prav nadaljevanje gorenje doline. Iz njega teče bohinjska Sava po spodnji dolini proti vzhodu. Sava vam kaže pot k jezeru, do katerega se z vozom nikoder drugod priti ne more, nego ravno skozi nižave, katere si je Sava proderla v svojem tisočletnem teku.

Iz slovečega Bleda, kinča naše slovenske zemlje in veselja popotnikov iz vseh krajev omikanega svetá, pelje v Bohinj samo ena cesta, ki gre prvič visoko nad strugo zelene Save skozi prav čedno vas ‚bohinjsko Belo‘, potem se pa oberne navzdol in pelje skozi loge in polja proti savskemu bregu pri vasi Obernje. Zdaj se gre skozi ozko dolinico tik Save; na obeh straneh ceste in Save nako-pičeno je povsod sterma skalovje. Sava se klaverno obrača iz kotla v kotel, od ene do druge strani dolinice in tako nevoljno izpodkopuje staro sivo skalovje. Dalje se gre med poljem in gozdom proti tako imenovanej ‚ubitej vodi‘. Zdaj

se dolina širi bolj in bolj, in kmalu pridete v lepo ‚bistriško vas‘, ki ima več hiš, kakor marsikatero slovensko mestice; poglavitna vas je v spodnji dolini. Tu se popotniki navadno nekoliko okrepčajo in pripravijo za daljno popotovanje.

Od Bistrice do jezera vije se pot še kako dobro uro po zalem polji, po travnikih in pustih pašnikih skozi in mimo šest lepih in čednih vasi. Cesta je večjidel ravna, okolica prav kratkočasna. Tako se pripeljete do jezera, katerega podobo imate denes pred saboj.

Stopite zdaj malo na most, pod katerim bohinjska Sava od jezera slovó jemlje, in poglejte čez čudno planjavo. Jezero je videti nekako ostro resnobno, mirno je, in skorej bi rekel — mertvo. Černosive stermine na obéh stranéh in v zatišji jezera delajo sè svojimi sencami, da je jezero videti černozeleno. Samota vlada krog in krog; tu ni slišati drugega nego šumenje Save in valóv, pa tudi ni videti razun dveh cerkvic skoraj nobenega drugega človeškega prebivališča.

Jezero je dolgo pet četert ure, široko je do pol ure vožnje in globoko do 70 seznjev. Vleče se od vzhoda proti zahódu; na južnej in severnej strani sega prav do gorá. Na vzhodnej strani se razprostira dobro obdelana dolina. — Na onej strani, kjer se bohinjska Sava iz jezera izliva, stóji cerkev sv. Janeza, ki je najstarejša vsega Bohinja in je zidana v poznogotíškem slogu. Majhna je sicer, pa znotraj precej čedna, oltarji imajo lepe stare slike. Na deski za vélikim oltarjem vidi se med mnogimi napisi tudi lastnoročni napis Valentina Vodnika, budítelja slovenskega národa. — To cerkvico vidite na podobi.

Zunaj na bregu na levej strani jezera v popolnej samoti stóji cerkev sv. Duha. Mnogo tednov je v letu, da zvonikar póludne zvoní samo sebi in svojej družini; mnogo je tudi takih zimskih tednov, da solnce ne posije pred njegov prag, in ne čuje drugega okoli svojega doma nego veršenje burje, pokanje jezerskega ledú in gromenje gorskih plazóv. Pa ravno v ta kraj, ki človeka sili biti puščavnik in premišljati stvarnikovo vsemogočnost, katero tako veličastno vidi okoli sebe, postavili so naši pradedi cerkev sv. Duha. Od tukaj se pride v četert uri mimo predgorja ‚Naklega‘, to je na tisti kraj, kjer je imeniten jék. Ako glasno zavpiješ, poverne se ti glas vsaj sedemkrat; ako pa ustrelíš iz puške, slišal boš pokov brez števila, ki se kmalu združijo v nepretergano glasno bobnenje. Lepó se razlega jék samo pred póludne, po póludne pa je večjidel vetrovno, in to vzame jéku vso moč. — Pravijo, da je ovi del jezera najbolj divji. Od daleč se sliši votlo bobnenje Savíce; na treh stranéh pa so velikanske gorske stermine. Nekatere izmed njih pokriva sneg leto za letom. Orjaške stene, ki zijajo človeku nasproti, vse so temnosive in večjidel gole. Mnogoverstne so podobe razdjanih skal, globokih prepadov, šterlečih verhov in širokih derč, v katerih se pogostoma vidijo ledeni sledovi zimskih plazóv.

Naj vam povem še eno pravljico, ki je menda edina o bohinjskem jezeru. ‚Prebival je poleg jezera oglar, ki je bil tako pošten, da ga neki večer obišče podlesni mož ali podlesnjak. Oglar si je kuhal ravno žgance za večerjo. Podlesnjak pa je bil lačen in oglarju pojé vse žgance. Oglar se zboji tako imenitnega gospoda, kosmatega divjega moža, in se kar nič ne pritoži, da je prišel ob večerjo. Divji mož pa je bil večerje tako vesel, da oglarju obljubi, osrečiti ga za vse žive dni in ga celó obogatíti, ako le poprej povodnega moža ali povodnjaka premaga, s katerim se mora ravno zdaj bojevati. Reče oglarju, da naj gre ž njim, ter mu pové: Ako se na jezeru pokažejo bele pêne, tedaj je umor-

jen povodni mož, in to poméni srečo za oglarja; ako se pa prikažejo rudeče péne, tedaj je umorjen podlesni mož, in oglar naj zbeží, da tudi njega gorjé ne zadene. Prišla sta k jezeru, in podlesnjak se zapodí vanje; pa kmalu se verh vode pokažejo rudeče péne. Oglar je od žalosti ostermel in ni precej pobegníl. Kar začne voda veršeti, peniti se in k višku rasti. Oglar se prestraši, teče kolikor more, pa voda mu je bila za petami, da jih je komaj odnesel, ter veliko sveta se je za njim pogreznilo v globočino. Od tega večera, in to je že dolgo, ne godí se oglarjem kaj dobro; pa tudi ribiči niso bili srečni, ker ribe nimajo več take cene, kakor njega dni, ko so se ljudje bolj postili.“

Prirodopisno-natoroznansko polje.

VII.

D e ž.

Vsak, tudi najmanjši otrok vé, da dež iz oblakov pada. Kako se pa to godí, gotovo bi tudi vi tega ne znali, ako bi ne bili slišali, kar vam sem zadnjikrat o oblakih pripovedal. Kako se tedaj naredí dež, in zakaj dež iz oblakov pada, sprevideli boste takój.

Iz ravno istih vzrokov, iz katerih se naredí megla in oblaki, naredí se tudi dež, ako so namreč ovi vzroki večji in močnejši. Vsaj tudi oblak v začetku ni velik, ali počasi postaja vse večji in temnejši, pa nazadnje padajo iz njega prave vodene kapljice. Ravno taka je z meglo. Ako se počasi pomnožuje para, se kapljice, katere so v njej, tako povekšajo, da so čedalje večje, in vidimo je, kako padajo na zemljo. Pravimo, da dež perší. Ova verst dežjá se od navadnega le v tem ločí, da se naredí blizu naše zemlje; oblaki tedaj niso nad nami, ampak le okolu nas. Pri navadnem dežji so kapljice tudi prav majhne, dokler so še visoko nad nami; nù, padáje na zemljo, povekšavajo se bolj in bolj; ove kapljice so pa tudi hladnejše nego zrak, kateri je pod njimi, zaradi tega razhladijo paro v zraku, in to storí, da se para zgostí in v kapljice izpremení. Ove kapljice se s prejšnjimi kapljicami združijo in večkrat prav debele na zemljo padajo.

Po nekaterih krajih svetá dež bolj pogostoma pada kakor po drugih. Pri nas je v tej zadevi različno. Ako bi radi znali, kolikokrat pri nas na leto povprek dežuje, vam pa hočem povedati. Ljudjé, ki so na to pazili, preračunili so, da pri nas 80krat na leto in dan dežuje. Kar se časa tiče, ob katerem najraje dežuje, pravijo, da je mesec junij, v katerem nas gospod dež najmanj 6krat obiše.

Da se dež naredí, zadosti sta dva protivna, dovolj vlažna, a neenako gorka vetrova. Od hladnega vetra razhladí se tudi gorki veter, a para, katera je v njem, nabere se v kapljice, ter se v oblake izpremení, iz katerih potem dežuje

Ko bi bil eden izmed teh vetrov mnogo hladnejši od drugega, in bi se obedva vetrova naglo pomešala, recimo, ko bi visoko v zraku merzli sever po močnem jugu udrihal, pripetilo se bi, da bi prav iz jasnega neba deževalo. Para, katera se namreč naglo ohladi, se tudi naglo stisne in zgostí, pa se takój v velike kapljice izpremení, katere padajo pod imenom dežja doli na zemljo. V tem slučaju tedaj ni najpoprej onih prav drobnih kapljic, katere se v zraku vzdržujejo, in katerim mi, kedar je blizu vidimo, megla, a kedar smo daleč od njih oblaki pravimo. In glejte, vendar le dežuje, akoravno ni onih kapljic!

Mar ni to posebna narurna prikazen? Dà, prav posebna prikazen je to, a čudež pa vendar ni, ker v naravi ni nikoli čudežev.

Nù, ker gotovo radi o dežji berete, povedati vam hočem še nekaj.

Ako je kedó izmed vas pazljivo gledal, kaj se vse v naravi godí, gotovo je večkrat že opazil rudeče kapljice na listji dreves in na stenah hiš, pa se je tudi nemalo zavzel, ko je videl rudeče poveršje na malih vodáh. To so, kaj ne da, sami čudeži za vas. Pa še kedar kervavi dež pada! Takrat pa le vsi povprek bežite, ker takoj za vami je vojska in kervavi dež poméni kri, katera bode iz vas tekla.

To bi zares bile strašne rečí, ako bi le kaj resnice bilo v njih; pa so le prazne kvante, katere sem slišal od starih bab, pred katerimi sem se nekedaj od strahú ves tresel.

Kervavega dežja nikoli nikjer ni, pa ga tudi nikoli ne bo. Rudeče kapljice, katere res sim ter tjà lahko najdete, pridejo od majhnih mladih metuljev, gosenic in drugih žužkov, kedar se izmečejo. Tudi bčele včasih, kedar prvič rojijo, izpuščajo iz sebe rudečega blata toliko, da se prikaže rudeč dež in po njem se rudečijo vodé. Kar se pa tiče rudeče vode v jezerih in bajerjih, pride od tod, ker so pod njo raznovrstne rastline, pa tudi rudeče, tako majhne živalice, da je posamezne komaj vidimo. Ako se pa mnogo takih malih živalic zbere, poveršje vode od njih rudeče postane.

Dogodilo se je pa že res, da so bile deževne kapljice rudečkaste, ali zaradi tega vendar niso bile kervave in tudi prav nič čeznaravnega ne pomenijo. Vsaj dobro veste, da veter vsakoverstne rečí k višku odnaša. A kedar je med takimi rečmi, ki je veter odpiha, tudi rudečega prahú, se prav lahko dogodi, da je tudi deževna kapljica, v katero se tak prah pomeša, rudeča. Po tem takem ima rudeča barva, ki se nahaja v dežji, trojni izvir: ali pride od drobnih sè samim očesom nevidljivih živalic, rastlinic ali pa iz perstenege prahú.

Nù vse to še precej lahko zapopadete, ali kaj boste rekli, ako vam povem, da z dežjem vred tudi zelene žabe izpod neba padajo?

Za razjasnenje tega vam je dovolj, ako veste, da vse te živalice ravno ob burji pri lepem poletnem dnevu hitro iz svojih kotičev pridejo; vse drugo lahko sami uganete.

Kaj ne, da so prečudna pota, po katerih se razodeva vsemogočnost božja? Kratkovidni človek pa ima dokaj težav, predno pride do pravega spoznanja; a roka, ki nas pelje do tega spoznanja, je nauk. Zatorej učite se pridno, da boste potem mogli ločiti pravo od napačnega!

Lj. T.

Razne stvari.

Drobtine.

(Čudni ljudjé.) V knjigah učenega naravopisca Humboldtta je med drugim tudi to zapisano, da so našli, v Ameriki blizu vode Orinoko celó take ljudi, ki so zemljo jedli, in sicer tako imenovano ílovko. Ti ljudje se imenujejo Otomani. — Nù od onega časa, ko je Humboldt potoval po daljnjej Ameriki, preteklo je že mnogo let, pa so zdaj tudi tam ljudje gotovo pametnejši postali; a čudno je vendar vsakako, da so bili kedaj ljudje, kateri so zemljo jedli. Ako jo znabiti še jedó, na zdravje jim bila!

(Razgovor sè samimi samoglasniki.) V nekej škotskej prodajalnici za suknò sta se pogovarjala kupec in prodajalec prav ob kratkem tako-le: „Volna?“ — „Dà, volna.“ — „Vse volna?“ — „Dà, vse volna.“ — „Vse ena volna?“ — Dà, dà, vse ena volna.“ — Ta razgovor se glasi v škotskem narečji tako-le: ‘oo?’ — ‘i oo.’ — ‘au oo?’ — ‘i, au oo.’ — ‘au ae oo?’ — ‘oo i, au ae oo.’ — Po našem se to izgovarja: „u?“ — „aj, u.“ — „ê u?“ — „aj, ê u.“ — „ê e u?“ — „u aj, ê e u.“ —

Kratkočasnice.

* Neka mati je imela sina, ki je bil pravi butec. Nekega dné mu reče, naj gre k svojej kumici (botri). „To bi bilo vse lepo,“ odgovori sin, „ali povejte mi vendar, kaj hočem reči, kedar tja pridem?“ — „Reci tako-le: Zeló me veselí, da vas vidim zdravo; potem pa že beseda besedo prinese“ — reče mu mati. Sin odide in svojej kumici zares tako-le reče: „Zeló me ve-

seli, da ste zdravi, potem pa že beseda besedo prinese.“

* Učitelj vpraša učenca: „Ali veš kako dolgo sta bila prva človeka v raji?“ Učenec naglo odgovori: „Tako dolgo, dokler ni bilo sadje zrelo.“

* Dva popotnika prenočita v mestu. Kerčmar ni imel več nego eno samo posteljo prazno. Gresta tedaj obedva v eno posteljo. Med drugim se pogovarjata to-le: „Kedor izmed naju bode prvi zaspal, ta bode drugemu plačal jutri zajuterk.“ Stava obveljá. Potem kramljata še dalje. Naenkrat pa eden utihne. Drugi bojé se, da ne bi zgubil stave, zdaj še bolj na glas govori. Zdajci pa ga ta, ki je bil utihnil, zgrabi za ušesi in ga prav močno poruka. Potem pa zopet mirno dalje leží. Ker je pa muhasti popotnik svojega tovariša vendar malo preveč poptipal za ušesi, zato začne uni prav hudo upiti in razsajati. Prekanjeni popotnik se potem oglasi in pravi: „Da bi te pès! zbudil si me iz sladkih sanj sè svojim neumnim kričanjem!“ Tovariš ga vpraša na to. „Ako si spal, pa povej, kaj se ti je sanjalo?“ Popotnik reče: „Sanjalo se mi je, da sem se z nekim človekom kregal, ter sem ga naposled prav dobro za ušesi stresel.“ Tako je dobil ta prekanjenec stavo, in tovariš mu mora drugi dan plačati kavo.

* V nekej kerčmi se kmetski fantje do dobrega stepó. Eden izmed njih je dobil veliko rano v glavo. Ko pride zdravnik, da bi pogledal, ako so tudi možgani kaj terpeli, reče mu kmetski fanté: „Nù, možgani niso nič terpeli, kajti ko bi jaz imel kaj možgan, bi gotovo ne bil šel v pretep.“

Pametnice.

* Žrtvuj se milej domovini, pa bo deš vekomaj živel!

* Kolikorkrat prideš domov, tolikokrat pozdravi stariše in poljubi jim rokó.

* Druži se zmérom le z onim, ki je v vsem dober!

* Imej zmérom dobro in mirno vést, pa bodi prepričan, da si zares dober otrok.

* Ne imenuj človeka srečnega, predno ne vidiš njegovega konca.

* Narava in vse, kar vidimo v njej, šola je čiste resnice.

* Mnogo je reči na svetu, katere se lahko odpusté, a pozabiti jih ni mogoče nikoli.

Naloga sè števkami.

(Priobčila Kat. Groser.)

1236 varuje siromaka pred dežjem in vročino; 12767 rudeče nogavice nosi; 234 nad otroci veselje uživa; 7456 mnogo preterpi; 761 nazaj hodi; 7216 pridno dela; 57436 je platnena; 12563 železo kuje; 452 imenajemo prvo mater; 1636 je ostudna žival; 25367 drobnico pase; 5476 je k zveličanju potrebna; 2763 njivo orje; 72567 po svetu mnogo škode napravi; 17656 je zelo koristna domača žival; 17636 je na zelji prav dobra jed; 127 v cerkvi nad vratni svoje mesto ima; 3475 se po prahu zvija; 14716 je reka na Dolenjskem; 172167 črna in gerda je tica; 5473 gre k studencu, dokler se ne ubije; 1234567 po vsem svetu je znan zaradi kupčije.

Računska naloga.

(Priobčil M. Bartol.)

Mislím si tribrojno število, katerega povprečni znesek je 17. Ako tribrojno število tako oberneš, da pridejo stotice na mesto jédnic in jédnice na mesto stotic, dobiš število, ki je za 297 manje od prvotnega števila; ako pa jédnice postaviš pred stotice, dobiš število, ki je za 261 manje od prvotnega števila. Ugani tedaj tribrojno število, katero si mislim in katerega povprečni znesek je 17!

Besédna zastávica.

(Priobčil F. Seigeršmid.)

... .. pomisli kaj storiš | da.
(Rešitev in imena rešilcev v prihodnjem listu.)

Rešitev naloge sè števkami v 6. listu „Verteca.“

Tako-le: $\frac{13}{7}$

$\frac{20}{7}$ je znesek.

Prav jo je rešil: Gospod Janez Švajger v Starem tergu p. Loža.

Slovstvene novice.

V zadnjem listu smo omenili, da je začel v Zagrebu izhajati „Bèršljan,“ list s podobami za hervaško mladino. Pervi zvezek, ki ima 64 strani, prišel nam je te dni v roke. Prav čeden je, ima 7 ličnih podob, (nekatero iz našega „Verteca“) in mnogo jako zanimivega berila. Za poskušnjo prinesel je denašnji „Vertec“ tudi eno povest v slovenskeje prestavi, in tako bomo tudi vprihodnje še nadaljevali, vsaj smo si s Hervati v najbližjem rodu. Dobro in koristno bi bilo, ako bi tudi naša slovenska mladina segala po hervaških knjižicah, ki so v lahko umevnem jeziku pisane, ter se tako počasi vadila tudi hervaščine. „Bèršljan“ je v ta namen kakor navlašč. Cena mu je prav nizka; velja za 5 zvezkov s poštnino vred 1 glđ. 10 kr.; posamezni zvezki se dobé po 25 kr. Naročnino prejema knjigoteržec Lav. Hartman v Zagrebu.

LISTNICA. Gg. J. B. v R.: Vaša skakalnica se na prvi pogled ugane, ker je „Popotnikova pesem“ že preveč znana. Pošljite nam raje kaj drugega. Da ste nam zdravi! — J. Z. v B.: Ščasoma se nekoliko porabi. — Dr. L. v G.: 1 glđ. 30 kr. kot naročnino za ljudsko šolo v Dornbergu smo prejeli. Sprejmite naš serčen pozdrav! — A. N. žup. v Cerkovcah: Naročnino hvaležno prejeli. Ko bi naš „Vertec“ mnogo tako verlih podpornikov imel, kakor ste Vi, lahko bi še več gradiva donášal, kakor mu je to dosihdob mogoče. — Čitalnica v Idriji: Naročnino hvaležno prejeli. — J. K. za zdaj v il. B.: Naročnino prejeli. — Čitalnica v Gorici: Naročnino prejeli. — Čitalnica v Karlovcu: Predplatu 1 fr. 30 novč. primismo.

 Denšnjemu listu je priložena muzikalna priloga.

Izdatelj, založnik in vrednik Ivan Tomšić. — Tisk Egerjev v Ljubljani.

DANICI.

(: Fr. Šetina.)

Srednje.

Zložil Ludwig.

Ho xjutraj dan napo - či, ko xvedice zbe
že, se svetis mi dani - ca, na nebu se blis
ci, se svetis mi dani - ca, na nebu se bušce.

The musical score is written on three staves. The first staff begins with a treble clef, a 3/8 time signature, and a key signature of one flat (B-flat). The melody is simple and rhythmic, with lyrics written below the notes. The second and third staves continue the melody and accompaniment.

Glej: Vrtca štev. 6, stran 101.

KRESNICA.

(: Iv. Zarnik.)

Veselo.

Zložil Ludwig.

Dečki njezen tam na trati, x ljubo mamico sedi, ko po sveta
se i - grati sk mamici, taki govori: Glejte, glejte ljuba ma - ri
tun, vdepo stvarico, ojal, smem se tja podati, da uja mem buče.

The musical score is written on three staves. The first staff begins with a treble clef, a 2/4 time signature, and a key signature of one flat (B-flat). The melody is lively and rhythmic, with lyrics written below the notes. The second and third staves continue the melody and accompaniment.

Glej: Vrtca štev. 6 stran 102.

STUDENCEK.

Gibno.

Zložil Ludwig.

Iz pod skale, x polke ma le vičeti mladri snuje

The musical score is written on one staff. It begins with a treble clef, a 3/4 time signature, and a key signature of one flat (B-flat). The melody is simple and rhythmic, with lyrics written below the notes.

se. Po do-*li*ni in planiri se razli-*va*, usno gre.

Glej: Prvo berilo šte^v. 129.

PO NOČI.

(: F. Šetina.)

Mirno.

Zložil: Ludwig.

De-*te* se je probudilo, ko še vse je mirno spalo;

Mama! mama! je klicalo, pravihobno in pravi milo.

Glej: Vertec, šte^v. 6. stran 97.

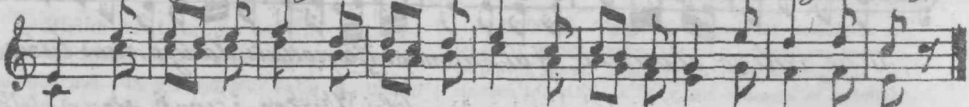
VRABEC in KONJ.

Srednje.

Zložil: Ludwig.

Konjičeki jasli polne imai, al meni kaj od tega

daš? Saj dva, al eno zerni-*ca*. Lahko se boš najedel še.

Glej: Prvo berilo šte^v. 63.

Opomba. Prva stroka pejejo dekleta,
druga, dečki, tretjo vsi učeni-
ci skupaj.